

Eidsvoll kirkelige fellesråd

Sak 35 /14

NOU 2014: 2 – Lik og likskap - høring

Kulturdepartementet har sendt NOU 2014: 2 Lik og likskap ut på høring.

Regjeringen oppnevnte 10. august 2012 et offentlig utvalg (gravferdsavgiftsutvalget) som skulle utrede rettslige og økonomiske spørsmål knyttet til avgifter i forbindelse med gravlegging.

Utvalget leverte sin innstilling 3. mars 2014.

Utvalgets oppdrag var å utrede:

- økonomisk likestilling mellom kremasjon og kistegravlegging
- utvidelse av retten til grav utenfor bostedskommunen
- ordningen med feste av grav
- behovet for endringer i avgiftssystemet på gravferdssektoren

I tillegg skulle utvalget vurdere behovet for innhenting av styringsdata og behovet for styrket kunnskap på gravferdsområdet.

Utvalget har i sin utredning slått fast seks prinsipper for gravferdslovgivningen:

- 1.Gravlegging er et offentlig ansvar og skal være uten kostnad for de etterlatte.
- 2.Gravplassene skal være allmenne, dvs. felles for alle.
- 3.Forvaltningen skal legge til rette for at gravlegging skjer med respekt for personlig livssyn og i tråd med føringene til vedkommende livssynssamfunn.
- 4.Lovgivningen skal likestille gravferdsformene og ikke stimulere til å velge den ene fremfor den andre.
- 5.Ett menneske får én grav.
- 6.Med tiden blir graven slettet og gravminnet tatt bort.

Utvalget mener at en rekke avgifter på gravferdsområdet i dag skaper ulikhet, og utvalget foreslår regelendringer og andre tiltak som skal gi mer forutsigbare løsninger for brukerne av gravferdstjenestene.

Utvalgets forslag er:

Kistegravlegging og kremasjon likestilles økonomisk og juridisk som gravferdsform

Utvalget mener at gravferdsformene kremasjon med urnenedsettelse og kistegravlegging bør likestilles. Derfor bør blant annet adgangen til å kreve kremasjonsavgift oppheves.

Kremasjonsavgiften utgjorde i 2012 ca. 40 mill. kroner.

I Eidsvoll kommune refunderes ikke kremasjonsavgiften, (ca. kr. 4.000,-) slik det gjøres i ca. 12 % av landets kommuner. Det er derfor dyrere å bli kremert enn å bli kistebegravet, til tross for at en beslaglegger et mindre areal på gravplassen. En kistegrav er min. 1,5 x 3 m, en urnegrav er min. 1,5 x 1,5m og har plass til 4 urner. Begge typer gravplass kan gjenbrukes, og fellesrådet er derfor skeptisk til utvalgets konklusjoner ang. likestilt økonomi som sier : «Ein kan derfor ikkje utan vidare seie at kremasjon er meir samfunnsøkonomisk lønsamt enn kistegravlegging.»

Ansvar for båretransporten til krematoriet foreslås flyttes fra NAV til

gravplassforvaltningen. Et lokalt ansvar for å sørge for transporten kan skape et insentiv til å ta ansvar for etablering og vedlikehold av en effektiv krematoriestruktur. Midlene (ca. 22,5 mill. kroner) foreslås som en følge av dette overført fra bevilgningen til NAV til rammetilskuddet til kommunene.

Dagens ordning fungerer tilfredsstillende. Vi har ikke krematorie lenger i vårt prosti. Det er begravesbyråene som kjører til krematoriet i Skedsmo med en og en kiste etter seremonien i kirken. Her er det en tradisjon at familien/pårørende følger kista ut til transportbilen. Det kan gå flere uker mellom hver kremasjon, så det er lite aktuelt å lagre kister for evt. en felles transport. Avstanden fra våre 4 kirker til krematoriet er fra 90 -150 km tur/retur. Det utbetales i dag kr. 16,- pr. km. Hvor betalingen for dette kommer fra er ikke så avgjørende.

Kommunene skal være pliktige til å ta i mot utenbygds gravlegging. Brukerbetaling for gravlegging i en annen kommune enn avdødes bostedskommune oppheves

Utvalget går inn for en økonomisk likestilling mellom innenbygds- og utenbygds gravlegging. Det anslås at ca. 8 pst. av gravleggingene skjer i annen kommune enn der avdøde var folkeregistrert ved dødsfallet, og at utenbygds gravlegging er dyrere for de etterlatte. Oppgjøret mellom de involverte kommunene bør skje gjennom en fastsatt oppgjørsordning mellom gravplassforvaltningene, fremfor at de etterlatte må betale.

De samlede inntektene for gravferdsforvaltningen fra betaling for utenbygds gravlegging i 2013 var ca. 12,1 mill. kroner.

I Eidsvoll er det gratis for utenbygdsboende dersom vedkommende allerede har reservert et gravsted, for eks. ved siden av avdød ektefelle. Kommuner rundt de større byene som har

begrensede arealer til kistebegravelser kan med dette forslaget komme til å oppleve et sterkt press på sine egne arealer. I Eidsvoll er ikke dette noe problem i dag.

Endring av avgiften for feste av grav slik at innbyggerne behandles likt

Utvalget foreslår at alle gravlegginger skal utløse 20 betalingsfrie år uansett hvilken type grav (tilvist eller festet) som velges. Den betalingsfrie perioden skal ikke ha sammenheng med fredningstiden, som kan variere ut fra lokale forhold. Det skal være samme festeavgift for alle graver i kommunen, uavhengig av om det er gravlegging av innenbygds eller utenbygds beboere. Satsen på festeavgiften skal fortsatt fastsettes lokalt.

Utvalget legger til grunn at kommunesektorens økonomiske tap som følge av bortfall av adgangen til å kreve festeavgift fra dag én i festet grav, og fra dag én i utenbygds grav, vil utgjøre 52,2 mill. kroner pr. år.

Enig i prinsippet, men fellestrådet / gravferdsetaten forutsetter en kompensasjon for nedgangen i inntekter fra festeavgiftene

Tiltak for å få bedre statistikk og mer forskning på gravferdsområdet

Utvalget foreslår at kommunene skal rapportere utvalgte resultater og tall fra gravplassforvaltningen i KOSTRA hvert år. En utvidet statistikk i KOSTRA vil, etter utvalgets oppfatning, være et redskap i planleggingen for å møte økningen i tallet på døde i de neste tiårene.

Dette er greit. Vi har jo allerede de fleste tallene.

Endringer i forvaltningsoppgaver

Utvalget foreslår at oppgavene som bispedømmerådene har etter gravferdsloven og gravferdsforskriften, overføres til Fylkesmennene.

Så lenge det er Fellestrådet som utgjør gravferdsetaten, bør bispedømmerådene opprettholde eksisterende oppgaver.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Som følge av utvalgets forslag om å oppheve hjemler for brukerbetaling anslår utvalget et samlet inntektsbortfall for gravferdsforvaltningen på **104,3 mill. kroner**. Dette foreslås kompensert gjennom økte rammeoverføringer til kommunene, etter den generelle kostnadsnøkkelen. Utvalget

legger til grunn at kommunene da vil øke overføringene til de kirkelige fellesrådenes gravplassforvaltning i tråd med de lokale behovene.

Dette er en forutsetning for å kunne forandre reglene for gravferds- /festeavgiftene.

Forslag som utvalget vurderer til å være på siden av mandatet

Utvalget foreslår at de nærmere vilkårene for askespredning skal framgå mer direkte av gravferdsloven, og at behandlingen av søknader om askespredning legges til den lokale gravplassforvaltningen, med Fylkesmannen som klageinstans.

Utvalget foreslår også at det åpnes for askespredning på gravplass, og at det gis adgang til gravlegging i kolumbarium på gravplass.

Skeptisk til askespredning på gravplassen. Det har vist seg å kunne bli en estetisk utfordring. På gravplassen bør asken settes ned i urne eller evt. i et kolumbarium.